

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Ooipoortstraat 5-7

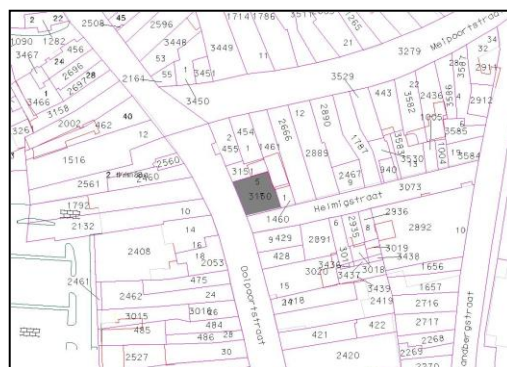
Monumentnummer : GM227

Straat : Ooipoortstraat
Huisnummer : 5-7
Toevoeging : Ooipoortstraat 5a, 5b, 5c
Postcode : 6981 DS

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 3150

Naam object : ---
Bouwjaar : n.b.
Architect : n.b.
Bouwstijl : Klassicisme
Oorspronkelijke functie : winkel/woonhuis met bakkerij
Huidige functie : winkel/woonhuis met bakkerij

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 30-10-2017
Datum aanwijzing : 19-06-2018



Situering

Pand gelegen aan de Ooipoortstraat op de hoek met de Helmigstraat in de historische binnenstad van Doesburg. Het staat met de voor- en zijgevel in de rooilijn.

Opbouw

Tweelaags, deels onderkelderd pand op een rechthoekige, bijna vierkante plattegrond. Het pand heeft een kelder, begane grond, een verdieping en een zolder onder een schilddak. De kelder bevindt zich gezien van de Ooipoortstraat links aan de voorzijde van het pand. Het pand kent geen aan- of bijgebouwen

Historie

Zowel de Ooipoortstraat als de Helmigstraat zijn gelegen binnen de zuidelijke uitbreiding uit 1343 van de historische stad die in 1237 stadsrechten kreeg en kort ervoor moet zijn gesticht. Beide straten functioneerden als toegangsweg van en naar de Meipoort, respectievelijk Ooipoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werden opgeblazen en niet werden herbouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het huis Ooipoortstraat 5-7 dateert vermoedelijk uit de tweede helft van de negentiende eeuw en is gebouwd op de grondvesten van twee oudere huizen die haaks op de Ooipoortstraat waren gesitueerd. Van beide voorgangers zijn de kelders bewaard gebleven en op de begane grond de bouwmuur tussen beide casco's. De zijgevel is in ieder geval in de tweede helft van de negentiende eeuw vernieuwd. Voor deze gevel zijn voor de onderste helft hergebruikte bakstenen gebruikt, voor de bovenste helft een inferieure partij nieuwe steen; bepleistering was onderdeel van de oorspronkelijke opzet van de zijgevel. Het pand kreeg in 1876 een nieuwe voorgevel met winkelpui. Deze is in 1921 vervangen door de huidige pui.

Het pand is vervolgens kort na elkaar in 1924 en 1925 verbouwd, waarbij de bakkerij en de bovenwoning alsmede de toegang werd aangepast.

In 1980 is het pand op de begane grond verbouwd, de opgang aan de Helmigstraat is toen verwijderd en de bovenwoning aangepast.

In de periode 2012-2013 is de pand ingrijpend verbouwd, waarbij de zijgevel aan de Helmigstraat van een nieuwe pleisterlaag is voorzien en op de verdieping en zolder vier nieuwe appartementen werden gerealiseerd waarvoor een nieuwe trappenhuis werd gerealiseerd, toegankelijk vanaf de Ooipoortstraat. Ook zijn aan de zij- en voorgevel nieuwe dakkapellen geplaatst naar voorbeeld van een gesloopt exemplaar dat boven de middelste vensteras stond.

Exterieur

Het pand heeft aan de Ooipoortstraat een gemetselde bakstenen gevel van twee bouwlagen op een gepleisterde plint en onder een omlopend schilddak, dat uit twee delen bestaat. Een smal linker deel, dat is vormgegeven als een smal pakhuishuisje met een topgevel met windveren en een vier vensterassen breed rechterdeel van de gevel is, dat ten opzichte van het linker deel iets vooruitspringt. De gehele gevel is recent opnieuw gevoegd en voorzien van een knipvoeg.

In het brede deel is links een winkelpui aanwezig die bestaat uit een entree met bovenlicht met rechts een grote etalageruit met drievaks bovenlicht waarin blank glas-in-lood is gevat. De pui heeft een kader met pilasters met spiegels en bloemmotieven ter plaats van de kapitelen. De pilasters dragen een hoofdgestel met architraaf, vlak fries en kroonlijst met een tandlijst. De grote ruit staat op een hardstenen plint met een gebombeerde lekdorpel onder de ruit.

De vensters in de voorgevel hebben enkelruits schuiframen met licht getoogde bovendorpel en worden ontlast met strekse bogen. De onderdorpels zijn recent door nieuwe hardstenen exemplaren vervangen. In de bovenramen is blank glas-in-lood toegepast.

De pakhuisgevel heeft een entree met kalf en bovenlicht. In 1980 is een breed kozijn met portiek versmald naar de uitgangssituatie van 1876. Hierbij is het flankerende metselwerk vervangen. De paneeldeur uit 1980 is recent vernieuwd. Op de eerste verdieping is een schuifvenster met enkel onder- en bovenraam aanwezig. Het topvenster van de pakhuisgevel was tot 2013 voorzien van twee gesloten, naar binnen draaiende luiken en is in dat jaar voorzien van twee draairamen met glas en een frans balkon.

Het rechterdeel van de gevel wordt afgesloten met een hoofdgestel, bestaande uit architraaflijst, vlak fries en kroonlijst waarboven twee dakkapellen onder flauw zadeldak die in het voorste dakvlak zijn opgenomen, ter vervanging van en gemodelleerd naar de enkele dakkapel die tot enkele jaren geleden boven de middelste vensteras was gesitueerd. De dakvlakken zijn gedekt met grijs gesmoorde oude Hollandse dakpannen.

De gevel aan de Helmigstraat is geheel gepleisterd op een grijs gestucte plint en heeft twee smalle schuifvensters op de straathoek en drie vensterassen rechts in de gevel waarin centraal een deur met bovenlicht is opgenomen. Links is in de plint een klein kelderlicht opgenomen. De vensters zijn als enkelruits schuifvenster uitgevoerd en hebben zwaar gedimensioneerde kozijnen met recent vervangen, hardstenen onderdorpels.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een zinken bakgoot. Boven de middelste van de drie vensterassen in het rechter deel van de gevel is recent een dakkapel aangebracht naar model van de exemplaren in de voorgevel. Links van deze dakkapel liggen twee grote tuimelramen in het dakvlak.

Interieur

Kelder: het pand is aan de Ooipoortstraat onderkelderd en bereikbaar via een gemetselde trap vanuit de hal van de bovenwoningen. De kelder bestaat uit een L-vormig linkerdeel met kruisgewelven tussen gordelbogen en met een centrale poer. In het verleden is het keldervak linksachter met gemetselde muren afgescheiden en mogelijk volgestort met bouwpuin. Een recent gemetselde kolom vangt het metselwerk op van de bouwmuur erboven. Een doorgang voert naar het rechter deel van de kelder, dat van een gemetseld tongewelf is voorzien.

Begane grond:

In het brede rechter deel van de begane grond is centraal een bakkerswinkel met een bakkerijruimte aan de achterzijde en rechts op de hoek een lunchroom gevestigd, onderling verbonden met twee doorgangen. De winkel is recent geheel voorzien van een nieuwe inrichting. Van een oudere indeling en afwerking bleef niet bewaard. Historische constructiedelen zijn niet in het zicht. De bakkerijruimte aan de achterzijde wordt van daglicht voorzien door twee hoog geplaatste, historische schuifvensters met tweeruits boven- en onderraam. De ramen hebben brede middenstijlen.

De lunchroom is recent eveneens geheel voorzien van een nieuwe inrichting. Van een oudere indeling en afwerking bleef bijna niet bewaard, met uitzondering van de schuifvensters aan de voorzijde, die zijn voorzien van houten vouwblinden met bossingpanelen. Historische constructiedelen zijn niet in het zicht.

Geheel links is de entree met een hal en het trappenhuis naar de bovenwoningen gesitueerd. Dit is een in 2013 volledig nieuw ontstane en afgewerkte ruimte. De houten

bordestrap met gedraaide balusters is volledig nieuw ontworpen. Van een oudere indeling en afwerking bleef hier niets bewaard.

De bovenwoningen zijn niet bezocht.

Bouwdossiers

- 22-02-1876 vertimmering huis voor Wed. G.O. Labotz
- 02-08-1921 nieuwe winkelpui door H.C. Bloemendaal en N. de Wolf
- 19-04-1924 nieuwe trap naar bovenwoning vanaf de Helmigstraat
- 30-06-1925 verbouwing en veranderen toegang bovenwoning Ooipoortstraat
- 24-06-1980 veranderen indeling bakkerij en aanpassen bovenwoning

Literatuur

Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving winkel met bakkerij Ooipoortstraat 5/7 Doesburg*, 24-4-1990 (adviesnr. 3)

Waardering

Het pand dateert - gegeven een oudere kern - uit het midden van de negentiende eeuw en is voor wat betreft de gevelarchitectuur goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de betrekkelijke gaafheid van de architectuur, de ligging op de hoek in de rooilijnen aan de Ooipoort- en Helmigstraat en de historische kelder.

Het object Ooipoortstraat 5-7 is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden waaronder met Ooipoortstraat 3.

Het pand is van architectuurhistorische waarde voor de gemeente Doesburg vanwege de goed bewaard gebleven gevelarchitectuur.

Het pand is van cultuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een historisch pand met gecombineerde functies van stal/opslag, winkel en woning.